

København, 6.2.2009

Til medlemmerne af Folketingets Udenrigsudvalg og Kulturudvalg

Efter aftale med nøglepersonerne bag høringen 4.2.2009 fremsendes hermed forslag til konkretisering af de politiske punkter, der blev samlet op i slutningen af høringen. De nye punkter er markeret med FED. Jeg fremsender det som repræsentant for International Network for Cultural Diversity (INCD)¹ hvor jeg er bestyrelsesmedlem, og min erfaring iverjagt². Jeg kan meget gerne kontaktes på 23608500/ogh@tudic.dk.

1) En tværgående indsats i det bilaterale og multilaterale udviklingssamarbejde (Udenrigsministeriets ressort)

Der er brug for at Danida strategien "kultur og udvikling" fra 2002 revideres. Kulturrelaterede konflikter og værdikampe er i stigende grad blodig alvor, og en god grund til en revision. Konventionen fra 2005 og UNDPs rapport om "kulturel frihed" fra 2004, som nu er indarbejdet som central dimension i "human development index" er gode afsæt herfor. Forslag til politiske nyskabelser:

- **det tværgående hensyn i udviklingssamarbejdet, der nu hedder "Demokrati og menneskerettigheder" overvejes ændret til "Demokrati, kulturel mangfoldighed og menneskerettigheder", alternativt "Demokrati, kulturel frihed og menneskerettigheder"**. Dette vil være det bedste politiske redskab til at give en klar ressourcemæssig og holdningsmæssig prioritering af området.
- i det bilaterale samarbejde bør kultur dermed blive en *obligatorisk del* af samarbejdet (og ikke "frivilligt" som nu). Endvidere skal det forventes at ambassaderne *afsætter kvalificeret mandskab* til området og kan rekvirere støtte fra forskellig side. CKU bør også få flere ressourcer.
- i det multilaterale samarbejde bør Danmark politisk arbejde for at konventionen og den kulturelle dimension kommer højere på dagsorden i udviklingslandene selv og globalt. Gennem:
 - o **donorkoordinering på kulturområdet i de udviklingslande, som Danmark samarbejder med (som det p.t. f.eks. foregår i Tanzania).**

¹ Baggrundsmateriale fra INCD blev fremlagt i.f.m. høringen om kultur og udvikling 4.2.2009 i landstingssalen.

² Forslag og overvejelser bygger ud over INCD på min viden som medlem af UNESCO Nationalkommissionens kulturudvalg de sidste 10 år, og som centerchef for Center for Kultur og Udvikling (CKU) fra dets oprettelse i 1998 til 2006. Jeg deltog i den egenskab i 2001-2002 aktivt som medlem af Udenrigsministeriets arbejdsgruppe om den nuværende strategi "Kultur og Udvikling".

- støtte til at "mainstream'e" og prioritere kultur i FN's samlede arbejde i de enkelte udviklingslande. Ledes af UNESCO, gennemføres af alle organisationer.
- EU og Nordens udviklingssamarbejde som strategiske partnere
- Danmark skal yde støtte til civilsamfundsorganisationer i Danmark og internationalt på området. P.t. indeholder civilsamfundsstrategi og NGO-betingelser begrænsninger for en pro-aktiv indsats, der kunne være foregået.

2) Prioritere en dansk indsats i UNESCO i de kommende 5-10 år for konventionen (overordnet set Undervisningsministeriets ressort)

UNESCO Konventionen er vedtaget med stemmer fra næsten alle lande og regioner i verden, og giver dermed et værdigrundlag, der ikke kan beskyldes for at være "kultur-imperialisme". Det er i høj grad et redskab for kulturel mangfoldighed, frihed, demokrati og menneskerettigheder, og bør afprøves i.f.t. samarbejde om reformer og ændringer på kultur-følsomme områder på tværs af kulturelle forskelle. Konventionen er et redskab for demokratiske kræfter og udvikling, og bør også være det for Danmarks dialog med den arabiske/muslimske verden, Asien, Afrika og Latin Amerika. Det anbefales derfor, at Danmark bidrager aktivt til det konkrete arbejde i UNESCO ved:

- **at Danmark som led i sit kandidatur som medlem af UNESCOs styrelsesråd (valg oktober 2009) gør kulturel mangfoldigheds konventionen til en af sine centrale mærkesager. Det bør være en "vindesag" i lyset af den store internationale opbakning til konventionen.**
- **at Danmark stiller sig til rådighed som kandidat i.f.m. valget af "International Governmental Committee (IGC) for konventionen, som skal vælges for næste periode 2009-2011 i juni 09. Subsidiært at vi støtter et andet nordisk land, og koordinerer/støtter herefter³.**
- **en målsætning om at det internationale udviklingssamarbejde bliver et stærkt aktiv for gennemførelsen af konventionen og vice versa**
- **at Danmark i fremtiden vil yde et ekstra-ordinært budget bidrag til UNESCO til at sikre bedre kapacitet til at koble kultur og udviklingssamarbejdet.**
- **dansk støtte til fonden for kulturel mangfoldighed kan ses som et element i denne helhed⁴.**

3) Indsats i Danmark (og EU) (Kulturministeriets ressort)

Høringen var inde på en lang række vigtige konkrete forslag vedr. det internationale i dansk kunst og kultur, public service/DR, visa for kunstnere fra udviklingslande der kommer til Danmark m.v., som ikke her skal kommenteres yderligere.

³ Der er behov for et stort arbejde forude i IGC i.f.t. udviklingssamarbejdet (paragraf 14, men også paragraf 12, 13, 15 og 16). Der er brug for lederskab for at sikre at konventionen virkelig bruges meningsfuldt i det praktiske internationale udviklingssamarbejde til håndtering af svære områder, og at konventionen følges op i UNESCO samarbejdet med henblik herpå. Danmark kan give dette lederskab særligt i samarbejde med Norden, EU og partnere i udviklingslandene.

⁴ UNESCOs meget roste fond til medier og udviklingskommunikation, som Danmark i høj grad har været arkitekt bag, bør være en inspiration.

4) Koordinerings-problemet

Det er et problem i alle lande, at gennemførelsen af konventionen vedrører mange forskellige ministerier. I Danmark har f.eks. både Udenrigsministeriet, Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og til dels Videnskabsministeriet et direkte ansvar i.f.t. UNESCO. Herudover er økonomi- og erhvervsministeriet, integrationsministeriet, videnskabsministeriet m.fl. relevante ift. specifikke områder.

En politisk prioritering fra Parlament og regeringsledelse har i andre lande vist sig som den afgørende faktor for at løse problemet. Konkret skal politikerne stille specifikke krav til koordinering, rapportering og finansiering, der sikrer en effektiv gennemførelse, dels gennem Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde, dels nationalt i Danmark.

I forhold til det internationale vil det være en mulighed, at Udenrigsministeriet leder en tværministeriel arbejdsgruppe med deltagelse også af CKU og civilsamfundet, som sikrer sammenhæng mellem indsatserne i UNESCO og i det brede multilaterale og bilaterale samarbejde og den danske indsats herhjemme (dvs pkt. 1, 2 og 3 ovenfor).

Kulturministeriet bør herudover sikre/videreudvikle en mekanisme for sammenhængen i den danske indsats på tværs af aktører og ministerier.

5) Finansiering

Finansiering af ovenstående indsats bør langt hen ad vejen kunne findes gennem omallokeringer inden for eksisterende budgetter til de konkrete poster nævnt ovenfor. Det bør senest stadfæstes i næste finanslov, så der kan sikres en politisk holdbar, langsigtet planlægning. Der skal her være særligt OBS på:

Udenrigsministeriets, Danida budget (ODA midler):

- I hovedsagen kan ODA midler støtte kapacitetsopbygning/udvekslinger lokalt i udviklingslande. Problem: ikke egentlige udvekslinger mellem udviklingslande og Danmark.

- I hovedsagen er det dansk politik kun at støtte kreds af programsamarbejdslande der falder inden for den fattigste DAC gruppe. Problem: Et effektivt internationalt arbejde med kulturel mangfoldighed kræver ligesom på menneskerettighedsområdet, at der kan arbejdes bredere med regioner der også inkluderer mange andre udviklingslande. **Delvis løsning: Kulturel mangfoldighed kan placeres i samme "undtagelse" i Danida, som støtten til menneskerettigheder og oprindelige folk.**

Eksisterende eller nye budgetter for international/global indsats (ikke-ODA bundet):

ODA afgrænsningen gør, jf. ovenfor, at Danida kassen slet ikke er tilstrækkelig for en effektiv indsats for konventionen, ikke engang i samarbejde med udviklingslandene.

Derfor :

- **kulturministeriets fremtidige internationale indsats** bør direkte prioritere (og finansiere) samarbejdet med udviklingslande i udvekslingen mellem Danmark og udviklingslandene

- **udmøntning af globaliseringsforliget og/eller en "ny pulje" i Udenrigsministeriet⁵** er nødvendig for samarbejde med verden udenfor de fattigste udviklingslande, omfattet af ODA, herunder specifikt "de nye økonomier". Kulturel mangfoldighed, i lyset af globaliseringen og de geopolitiske forandringer vi nu ser i.f.m. finans-og klimakrise er ikke tænkt klart ind i globaliserings-forliget. Derfor bør politikere overveje at målrette nogle nye ikke-ODA penge til dansk deltagelse i ovenfor omtalte multilaterale samarbejde med UNESCO, civilsamfundstøtten⁶ m.v. og i forhold til målrettet udviklingsarbejde vedr. kulturdimensionen i snæver og bred forstand.

Olaf Gerlach-Hansen, International Network for Cultural Diversity (INCD)

⁵ Bør tænkes "tværministeriel", jf. forslag i afsnit 3.

⁶ INCD har, på trods af at det er et af de helt centrale globale civilsamfundsnetværk på området, haft meget svært ved at skaffe økonomisk støtte til sit eget og sine medlemmers arbejde med at fremme konvention i praksis. INCD kan således fremlægge en række bud på støttebehov.